

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 62/2016
08.02.2017. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Трајан Романовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде - Београд, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4152/15 од 21.10.2015. године, у седници одржаној 08.02.2017. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4152/15 од 21.10.2015. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П 1341/14 од 19.05.2015. године, ставом првим изреке обавезана је тужена да трпи и дозволи деобу парцеле топ. бр. ... у површини од 1.09,01 ха, уписане у лист непокретности бр. ... КО ..., којом деобом ће бити формиране две парцеле и то: парцела бр. ... у површини од 0.72,65 ха и парцела бр. ... у површини од 0.36,36 ха, у свему према предлогу деобе Агенције „ББ“ из ..., те да трпи да се изврши укњижба деобног нацрта у земљишним књигама. Ставом другим изреке утврђено је да је тужилац власник новоформиране парцеле топ. бр. ... њива ..., у површини од 0.72,65 ха КО ..., што је тужена дужна признати и трпети да се тужилац са овим правом у земљишним књигама упише по правноснажности ове пресуде. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу плати трошкове деобе у износу од 10.000,00 динара са законском затезном каматом од 10.01.2013. године до исплате, као и да накнади трошкове поступка од 91.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4152/15 од 21.10.2015. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда у првом и другом ставу изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио

да се обавезе тужена да трпи и дозволи деобу парцеле топ. бр. ... у површини од 1.09,01 ха, уписане у лист непокретности бр. ... КО ..., којом деобом ће бити формиране две парцеле и то: парцела бр. ... у површини од 0.72,65 ха и парцела бр. ... у површини од 0.36,36 ха, у свему према предлогу деобе Агенције „ББ“ из ... и да трпи да се изврши укњижба деобног нацрта у земљишним књигама, као и да се утврди да је тужилац власник новоформиране парцеле топ. бр. ... њива ..., у површини од 0.72,65 ха КО ..., што је тужена дужна признати и трпети да се тужилац са овим правом у земљишним књигама упише по правноснажности пресуде. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима парничног поступка, садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка од 18.000,00 динара. Ставом трећим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка од 12.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, ВВ, деда тужиоца, имао је право својине на парцели топ. бр. ..., њива ..., површине 1.09,01 ха, уписаној у зк. ул. ... КО ВВ је 14.10.1974. године пред имовинско правним референтом општине ... дао изјаву о одрицању од дела парцеле топ. бр. ... у површини од 0.36,36 ха у корист друштвене својине, са правом управљања општине ..., о чему је сачињен записник који је ВВ потписао. И пре изјаве о одрицању, парцела топ. бр. ... је фактички била подељена на мањи део од око 30 ари, који је представљао необрадиво земљиште – трстик и већи део од око 70 ари, који део земљишта је био бољег квалитета и који је ВВ наставио да користи и након изјаве о одрицању, а који су после његове смрти, непрекидно користили његови правни следбеници, сада и тужилац, као његов унук, без икаквог узнемиравања. На основу изјаве од 14.10.1974. године донето је решење Дн 3/1975 од 10.01.1975. године којим је извршена укњижба друштвене својине на парцели топ. бр. ... у целости са правом коришћења општине Наведено решење је ВВ примио 22.04.1976. године и против истог није изјавио жалбу, а након пријема истог престао је да плаћа порез за наведену парцелу. У изводу из листа непокретности бр. ... КО ..., уписана је парцела бр. ..., која има укупну површину од 1 ха 09 а 01 квм и састављена је од два дела и то: ..., њива 3. класе од 72 а 65 квм и ..., њиве 5. класе од 36 а 36 квм, која се води у целости као државна својина, корисник РС - Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и утврдио да није постојао правни основ за превођење укупне површине парцеле ... на друштвену својину, с обзиром да се ВВ у својој изјави одрекао само дела парцеле, те да је грешком државних органа дошло до уписа укупне површине парцеле ... у корист друштвене својине, а како тужилац и његови правни претходници несметано користе део парцеле у површини од 72 ара и 65 квм, не знајући да се овај део парцеле не води као њихова својина, то тужилац има закониту и савесну државину, па је на основу члана 28. став 2. Закона о основама својинскоправних односа стекао право својине на делу предметне непокретности у површини од 0.72,65 ха.

Међутим, побијаном другостепеном одлуком преиначена је првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев у целости, уз закључак другостепеног суда да је изјава о одрицању од 14.10.1974. године у складу са чланом 29. тада важећег Закона о промету непокретности и да је на основу овакве изјаве извршена укњижба друштвене својине парцеле ... са правом коришћења општине ..., а правни претходник тужиоца је пријемом решења Дн 3/1975 22.04.1976. године био упознат да је извршен пренос парцеле у целости у корист општине ..., да се на наведено решење није жалио и престао је да плаћа порез на део парцеле који је наставио да користи. Како се укњижба спроведена решењем Дн 3/1975 не може кориговати у парници са тужбеним захтевом да тужена трпи и дозволи деобу парцеле ..., то је неоснован захтев за деобу парцеле ..., као и тужбени захтев да је тужилац власник новоформиране парцеле ..., због чега другостепени суд налази, да је тужбени захтев неоснован, те да се о евентуалном стицању права својине по основу одржаја не може справљати.

Међутим, Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 6. став 2. Закона о промету непокретности („Сл. гласник СРС“ бр. 15/74 и 14/77), који је био на снази у време када је правни претходник тужиоца дао изјаву о одрицању, прописано је да носиоци права својине могу имати право својине на пољопривредно земљиште, грађевинско земљиште, шуме и шумско земљиште, стамбене и пословне зграде и станове и пословне просторије као посебне делове зграде у границама и под условима који су одређени законом.

Одредбом члана 12. став 1. Закона о промету непокретности прописано је да носилац права својине који по основу наслеђа стекне непокретност која заједно са непокретношћу на коју већ има право својине прелази максимум одређен законом има право да у оквиру тог максимума изабере ону непокретност на коју задржава право својине, а ставом 4. да ако је носилац права својине изабрао непокретност коју задржава у својини, општински орган управе надлежан за имовинско-правне послове утврдиће решењем да је остала непокретност која прелази максимум одређен законом, постала друштвена својина, док је одредбом члана 13. став 1. прописано кад носилац права својине по другом основу, а не по основу наслеђа,

стекне непокретност преко максимума одређеног законом или непокретност на коју по закону не може имати право својине општински орган управе надлежан за имовинско-правне послове донеће решење да та непокретност постаје друштвена својина.

Одредбом члана 29. став 1. истог закона прописано је да грађани, удружења грађана и друга грађанска правна лица могу се једностраном изјавом одрећи права својине на непокретности у корист друштвене заједнице, ако на истој нема терета или ако на истој постоје само стварне службености, а ставом 2. истог члана да изјава о одрицању од права својине из става 1. овог члана даје се општинском органу управе надлежном за имовинско-правне послове и то усмено на записник или исправом овереном од надлежног органа.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд је нашао да се у цитираним законским одредбама налази разлог и основ давања изјаве о одрицању правног претходника тужиоца, а с тим у вези основан је ревизијски навод којим се указује да у конкретном случају садржина дате једностране изјаве не оставља никакву сумњу у стварну вољу даваоца изјаве о обиму одрицања од права својине, као и да власник непокретности не може изгубити своје право уколико се у јавним књигама на непокретности са његовим правом власништва грешком упише треће лице. Наиме, правни претходник тужиоца ВВ, 14.10.1974. године је дао изјаву о одрицању од права својине на делу парцеле топ. бр. ..., у површини од 0.36,36 ха, у корист општине ..., а записник од 14.10.1974. године је својеручно потписао. Због оваквог прецизног садржаја наведеног записника, остаје нејасно како је решењем Дн 3/1975 од 10.01.1975. године, а које не садржи поуку о правном леку, одређено да се на целој парцели топ. бр. ... изврши укњижба друштвене својине у корист општине ..., иако се доносилац овог решења управо позвао на записник од 14.10.1974. године. Такође, остало је нејасно како је у листу непокретности ... КО ... за парцелу ... уписано да се састоји из два дела (36 а 36 квм и 72 а 65 квм) чије се површине потпуно поклапају са садржином записника од 14.10.1974. године, односно са изјавом о одрицању ВВ у којој је наведено да је власник парцеле ... укупне површине 1.09,01 ха, а да се одриче дела од 0.36,36 ха, што значи да је задржао власништво 0.72,65 ха. Другостепени суд наводи члан 29. меродавног Закона о промету непокретности за који ревизијски суд налази да јесте представљао основ давања изјаве о одрицању, међутим, у овом поступку тужилац као правни следбеник ВВ не оспорава ни основ одрицања ни само одрицање већ тражи својину на делу парцеле којег се ВВ није одрекао, а који је уписан као државна својина, односно као власништво тужене.

Код чињенице да је правни претходник тужиоца дао изјаву о одрицању због законом прописаног максимума укупне површине пољопривредног земљишта које може имати у својини, правилна примена материјалног права захтева да се утврди да ли је изјава о одрицању могла довести до губитка права својине на целој парцели топ. бр. ..., као и да ли тужилац, као правни следбеник ВВ, захтева утврђење права својине само на делу парцеле ... уписане у лист непокретности ... КО ..., и то ..., њива 3. класе од 72 а 65 квм, која се води као државна својина,

корисник Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. С овим у вези основано другостепени суд налази да се суд креће у границама тужбеног захтева и да у конкретном случају не може пружити заштиту у делу тражене деобе парцеле и формирања нових парцела, међутим, из садржине другог става постављеног тужбеног захтева јасно је да тужилац тражи утврђење права својине на делу парцеле на који се не односи изјава о одрицању. С обзиром да се стицање и престанак права својине уређују законом и да се право својине може одузети или ограничити само у складу са законом, ревизијски суд је нашао да решење Дн 3/1975 од 10.01.1975. године нема одлучујући значај за разрешење овог спорног односа и зато што не садржи поуку о правном леку, те се не може сматрати да се правни претходник тужиоца сагласио са наведеним решењем самим тим што га није оспорио, будући да му је недавањем поуке о правном леку управо било ускраћено право на жалбу.

Због погрешне примене материјалног права, другостепена пресуда је укинута на основу члана 416. став 2. Закона о парничном поступку и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку другостепени суд ће имати у виду изнето у овом решењу, па ће донети нову, закониту одлуку о жалби тужене.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић